

Αρείου Πάγου: 1700/1995

Πηγή: Ποιν. Χρ. ΜΣΤ'/96, σελ. 1069

Περίληψη: Πότε υπάρχει έλλειψη αιτιολογίας. Υπάρχει έλλειψη αιτιολογίας και όταν επαναλαμβάνεται απλώς το διατακτικό, που περιέχει τα στοιχεία του κατηγορητηρίου. Αναιρείται η καταδικαστική απόφαση για ανθρωποκτονία από αμέλεια λόγω ελλείψεως αιτιολογίας, διότι αφενός μεν δεν δικαιολογείται η κρίση του δικαστηρίου ως προς τα αντικειμενικά και υποκειμενικά στοιχεία της αμέλειας και ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ αυτής και του ατυχήματος, αφετέρου δε υπάρχει ασάφεια ως προς την αμελή συμπεριφορά του αναιρεσείοντος υπεργολάβου, αφού αλλού γίνεται δεκτό ότι το ατύχημα ήταν αποτέλεσμα της απουσίας του αναιρεσείοντος και αλλού ότι η πτώση της σκάλας και του παθόντος οφειλόταν στο ότι ο αναιρεσείων είχε παραλείψει να κατασκευάσει δάπεδο εργασίας.

Απόφαση Δικαστηρίου

Πρόεδρος: κ. Κ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εισηγητής: κ. Δ. ΓΟΥΡΓΟΥΡΑΚΗΣ

Εισαγγελεύς: Π. ΖΑΒΟΛΕΑΣ

Δικηγόρος: κ. Π. ΣΠΕΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Επειδή, κατά το άρθρο 302 παρ. 1 ΠΚ, όποιος επιφέρει από αμέλεια το θάνατο άλλου, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών, κατά δε το άρθρο 28 του ίδιου κώδικα από αμέλεια πράττει όποιος από έλλειψη της προσοχής, την οποία όφειλε κατά τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλει, είτε δεν προέβλεπε το αξιόποιο αποτέλεσμα που προκάλεσε η πράξη του, είτε το προέβλεπε ως δυνατό, πίστεψε, όμως, ότι δεν θα επερχόταν. Εξάλλου, κατά τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 3 και 9 του ΠΔ 778/1980, κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών πρέπει, προκειμένου για εσωτερικές εργασίες, να χρησιμοποιούνται ικριώματα ή φορητές κλίμακες αναλόγως του ύψους αυτών από τη στάθμη του εδάφους ή του κατά περίπτωση δαπέδου ορόφου της οικοδομής. Έτσι, σε εσωτερικές εργασίες άνω των 3.50 μ. χρησιμοποιούνται σταθερά ικριώματα ή και κινητά ικριώματα, ενώ σε ελαφρές

ή περιορισμένης έκτασης εργασίες μπορούν να χρησιμοποιούνται φορητές κλίμακες με τις προϋποθέσεις του Π.Δ. της 22/29.12.1933 "περί ασφαλείας εργατών και υπαλλήλων εργαζομένων επί φορητών κλιμάκων", όπως συμπληρώθηκε με το 17/1978 ΠΔ και εφόσον ο υπεύθυνος των εργασιών αυτών κρίνει ότι αυτές μπορούν να εκτελεσθούν ακίνδυνα. Τέλος, έλλειψη της ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας, που επιβάλλεται από τα άρθρα 93 παρ.3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠοινΔ υπάρχει, οπότε και ιδρύεται ο από το άρθρο 510 παρ.1 στοιχ. Δ' του ίδιου κώδικα λόγος αναίρεσης, όταν στο αιτιολογικό της καταδικαστικής απόφασης δεν εκτίθενται με σαφήνεια και πληρότητα τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία αποδείχθηκαν από την ενώπιον του δικαστηρίου ακροαματική διαδικασία και συνιστούν τους αντικειμενικούς και υποκειμενικούς όρους του εγκλήματος, για το οποίο το δικαστήριο κήρυξε ένοχο τον κατηγορούμενο, οι αποδείξεις από τις οποίες έχει συνάγει τα περιστατικά αυτά, καθώς και οι συλλογισμοί με τους οποίους έγινε η υπαγωγή τους στην ουσιαστική ποινική διάταξη, την οποία το δικαστήριο εφάρμοσε. Έλλειψη τέτοιας αιτιολογίας υπάρχει και στην περίπτωση που αυτή είναι τυπική και επαναλαμβάνει απλώς το διατακτικό της απόφασης, που περιέχει τα στοιχεία του κατηγορητηρίου. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το Τριμελές Εφετείο Θεσσαλονίκης, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, κήρυξε ένοχο τον αναιρεσείοντα για ανθρωποκτονία από αμέλεια και παράβαση των άρθρων 3, 9 και 22 του Π.Δ. 786/1980 και του υπέβαλε συνολική ποινή φυλάκισης δύο ετών και τριών μηνών, με την ακόλουθη αιτιολογία: Αποδείχθηκε από τα αποδεικτικά μέσα που μνημονεύει το δικαστήριο, ότι στο τόπο και χρόνο που αναφέρονται στο διατακτικό, ο αναιρεσείων κατηγορούμενος είχε αναλάβει υπερβολαβικώς την εγκατάσταση ανελκυστήρων σε οικοδομή της οδού Β. Γεωργίου. Οι σχετικές εργασίες άρχισαν εκεί, χωρίς την επίβλεψη αδειούχου εγκαταστάτη και με εργατοτεχνίτες εκτός των άλλων και τον παθόντα Κ.Μ. τον οποίο είχε προσλάβει ο κατηγορούμενος πριν δύο μόλις μέρες από το ατύχημα και στον οποίο έδωσε εντολή να μεταφέρει τα εργαλεία από το πρώτο φρεάτιο στο τρίτο, ενώ ο ίδιος αναχώρησε από την οικοδομή, παρόλον ότι γνώριζε πως ο παραπάνω παθών ήταν άπειρος και έπρεπε εκείνος να επιβλέπει αυτοπροσώπως την εργασία του. Έτσι, ο παθών μετέφερε μία σκάλα και την τοποθέτησε στο φρεάτιο του τρίτου ορόφου για να εργασθεί εκεί μόνος του, η

σκάλα όμως δεν πατούσε στο δάπεδο εργασίας, όπως έπρεπε, που όφειλε να κατασκευάσει ο αναιρεσείων ή με σκαλωσιά, αλλά στο μάρμαρο του δαπέδου της οικοδομής, με αποτέλεσμα να γλυστρίσει και να πέσει ο παθών στο κενό φρεάτιο σε βάθος 9 μέτρων και να πάθει κρανιοεγκεφαλική κάκωση από την οποία προκλήθηκε ο θάνατός του, ο οποίος κατά τα ανωτέρω οφείλεται σε αμέλεια του κατηγορουμένου συνισταμένη στα παραπάνω περιστατικά. Η αιτιολογία, όμως, αυτή αποτελεί, ως προς την πράξη της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, απλή και μάλιστα συνεπυγμένη επανάληψη του διατακτικού της απόφασης, το οποίο είναι αντίγραφο του κατηγορητηρίου, χωρίς να αιτιολογείται ειδικότερα, η κρίση του δικαστηρίου, τόσο ως προς τα αντικειμενικά, όσο και τα υποκειμενικά στοιχεία της αμέλειας του αναιρεσείοντος αλλά και ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ αυτής και του ατυχήματος, ούτε αναφέρονται οι συλλογισμοί που το οδήγησαν στο αποδεικτικό πόρισμά του και επομένως δεν είναι ειδική και εμπειριστατωμένη όπως οι διατάξεις που προαναφέρθηκαν απαιτούν, αλλά τυπική, ενώ ως προς το αδίκημα που προβλέπεται από το ΠΔ 778/1980 παραλείπεται κάθε αιτιολογία, έστω και τυπική, παρόλον ότι η παράβαση των σχετικών περί ασφαλείας των εργαζομένων διατάξεων αποτελεί, κατά την απόφαση, στοιχείο της αποδιδόμενης στον αναιρεσείοντα αμέλειας. Αλλά και ως προς την αμελή συμπεριφορά του αναιρεσείοντος υπάρχει ασάφεια, αφού η απόφαση αλλού δέχεται ότι το ατύχημα ήταν αποτέλεσμα της απουσίας του αναιρεσείοντος, ο οποίος, γνωρίζοντας την απειρία του παθόντος, έπρεπε να βρίσκεται στον τόπο εκτέλεσης του έργου και να παρακολουθεί αυτοπροσώπως την εργασία του και αλλού ότι η πτώση της σκάλας και του παθόντος οφειλόταν στο γεγονός ότι ο αναιρεσείων είχε, παρά τη σχετική υποχρέωσή του, παραλείψει να κατασκευάσει δάπεδο εργασίας, χωρίς πάντως, να διευκρινίζεται, ενόψει του ότι οι εργασίες ήταν εσωτερικές, αν το ύψος όπου γίνονταν ήταν μεγαλύτερο των 3,50 μέτρων, καθώς και το είδος τους, αν ήταν δηλαδή ελαφριάς ή περιορισμένης έκτασης, οπότε η χρησιμοποίηση φορητής κλίμακας ήταν επιτρεπτή κάτω από τις πιο πάνω προϋποθέσεις. Είναι, επομένως, βάσιμος ο από το άρθρο 510 παρ.1 εδ. Δ' του ΚΠΔ πρώτος λόγος αναίρεσης και πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση, σύμφωνα με το άρθρο 519 του ΚΠοινΔ, για νέα συζήτηση στο ίδιο δικαστήριο, γιατί είναι δυνατή η σύνθεσή

του από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους που την δίκασαν προηγουμένως.